Nuorisoalan asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta direktiiviksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja seksuaalisen riiston sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/JHA korvaamisesta

Asia: U 14/2024 vp Täydentävä jatkokirjelmä

Teema: Direktiiviehdotuksen 12 artikla: lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittäminen velvollisuudeksi työsuhteissa ja vapaaehtoistoiminnassa.

Nuorisoala ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Nuorisoalan jäseninä on noin 140 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä – käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Nuorisoala ry kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston U-jatkokirjeestä otsikossa mainitussa asiassa. Nuorisoala ry keskittyy aiempien, asiaan liittyvien lausuntojensa tavoin tässäkin lausunnossaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseen liittyvään sääntelyyn.

Tausta

U-jatkokirjeessä valtioneuvosto toteaa, että Suomi on pyrkinyt johdonmukaisesti saamaan joustavuutta direktiiviehdotuksen 12 artiklaan koskien rikostaustan selvittämistä, mutta pyrkimyksistä huolimatta riittävän joustavuuden ja liikkumavaran säilyttäminen ei vaikuta olevan mahdollista. Edelleen valtioneuvosto toteaa olevansa valmis hyväksymään rikostaustan tarkistamista koskevan kiristyksen, mikäli direktiivin neuvottelutulos kokonaisuutena arvioiden on Suomen neuvottelutavoitteiden kannalta myönteinen. Valtioneuvosto katsoo, että rikostaustan selvittäminen rekrytoitaessa henkilö työhön tai vapaaehtoistoimintaan lasten kanssa on yksi tärkeä keino, jolla lapsia voidaansuojella.

Nuorisoala
Nuorisoala ry
Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi

U-jatkokirjeessä valtioneuvosto myös toteaa, että Euroopan parlamentti ei hyväksynyt yleisnäkemyksen mukaista lopputulosta, jossa selvittämisvelvollisuus rajattiin eräisiin toimialoihin. Useat muut jäsenvaltiot ovat tuoneet trilogineuvotteluissa esille myönteisen tai joustavan suhtautumisen komission alkuperäisen ehdotuksen mukaiseen ehdottomaan velvollisuuteen, eikä Suomen artiklaan ehdottama joustavuus sen sijaan saanut laajempaa tukea. Trilogineuvotteluissa artiklaan on palautettu rikostaustan selvittämisvelvollisuus komission ehdottamassa laajennetussa muodossa ilman toimialakohtaisia rajauksia. Vaikuttaa siltä, että artiklaan ei tulla saamaan Suomen tavoittelemaa joustavuutta tai liikkumavaraa.

Nuorisoala ry:n näkemys

Nuorisoala ry suhtautuu ehdotuksen tavoitteisiin edelleen myönteisesti, mutta toistaa jo useasti esittämänsä huolen, että vapaaehtoistehtävien järjestäjille esitettävä velvollisuus pyytää rikosrekisteriote kuormittaisi merkittävästi jo ennestään tiukentuvasta sääntelystä ja vähenevistä resursseista kärsivää järjestökenttää. Nuorisoala ry on erityisen huolissaan siitä, että tiukentuva sääntely voisi käytännössä tarkoittaa vapaaehtoistehtävien ja vapaaehtoistoimijoiden määrän laskua Suomessa. Nuorisoala ry on huolissaan kehityksestä, jossa järjestöille asetetaan uusia odotuksia ja velvoitteita ilman, että niiden tosiasiallisia resursseja ja toimintaedellytyksiä turvataan.

Nuorisoala ry katsoo, että huoli esitetyn sääntelyn vaikutuksista vapaaehtoistyön määrään Suomessa tulee ottaa vakavasti, sillä vapaaehtoistyötuntien ja vapaaehtoisten määrän lasku käytännössä aiheuttaisi esimerkiksi lapsille ja nuorille järjestettävän toiminnan määrän vähenemisen. Vapaaehtoistyö lisää lisäksi tutkimusten mukaan sen tekijöiden ja koko yhteiskunnan hyvinvointia. Dosentti Jukka Hoffrenin laskelman mukaan vapaaehtoistyön arvo on vuosittain lähes 3,2 miljardia euroa eli 1,3 prosenttia BKT:n arvosta. Laskelma tekee näkyväksi muiden ihmisten hyväksi tehdyn palkattoman työn ja merkityksen hyvinvoinnille. Nuorisoalalla toimii noin 50 000 vapaaehtoista, joista osa toimii joko ainoastaan tai osittain alaikäisten nuorten kanssa.

Nuorisoala ry toistaa näkemyksenään, että jos vapaaehtoisten rikostaustan tarkistaminen säädetään velvollisuudeksi, tulisi velvollisuuden kohdistua nimenomaan
a) pidempikestoisiin vapaaehtoistyösuhteisiin
b) alaikäisten kanssa yksin vapaaehtoistehtävässä toimiviin ja
c) sellaisiin olosuhteisiin, joissa alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ei voida muuten turvata.

Edellä mainituin perustein **Nuorisoala ry ensijaisesti edelleen toivoo, että valtioneuvosto pyrkii ajamaan vapaaehtoisten rikostaustan selvittämiseen koskevaan sääntelyyn velvoittavuuden rajaamista pidempikestoisiin vapaaehtoistyösuhteisiin, alaikäisten kanssa yksin vapaaehtoistehtävässä toimimiseen tai muihin sellaisiin olosuhteisiin, joissa alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ei voida muuten turvata.**

Helsingissä 19.5.2026

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Silla Kakkola
Va. toiminnanjohtaja

Nuorisoala ry

Lisätiedot: *talous- ja hallintojohtaja Juuso Luomala, juuso.luomala@nuorisoala.fi, puh. 040 745 9182*